

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หนังสือการ์ตูนที่แปลมาจากภาษาญี่ปุ่น ซึ่งพิมพ์จำหน่ายในช่วงปี พ.ศ. 2530-2531 ทั้งในด้านการผลิต การจัดจำหน่ายของสำนักพิมพ์ผู้ผลิต จำนวน รายชื่อ ลักษณะของเนื้อหา และความเหมาะสมต่อการอ่าน ตลอดจนพฤติกรรมการอ่าน และความคิดเห็นที่วัยรุ่นมีต่อหนังสือการ์ตูนนี้

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ได้แก่

1. สำนักพิมพ์ผู้ผลิตหนังสือการ์ตูนที่แปลมาจากภาษาญี่ปุ่น ซึ่งจำหน่ายในช่วงปี พ.ศ. 2530-2531 และสุ่มมาอย่างเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ สำนักพิมพ์สยามสปอร์ตพริ้นติ้ง และสำนักพิมพ์หมึกจีน
2. หนังสือการ์ตูนที่แปลมาจากภาษาญี่ปุ่น ที่พิมพ์จำหน่ายในช่วงระยะดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างมา ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) รวมทั้งสิ้น 234 รายชื่อ
3. นักเรียนชั้น ม.1-ม.6 ปีการศึกษา 2531 ของโรงเรียนในสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขต กทม. ซึ่งสุ่มมาด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) จำนวน 336 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์สำนักพิมพ์ผู้ผลิต
2. แบบสำรวจลักษณะทั่วไปของหนังสือ
3. แบบวิเคราะห์เนื้อหา
4. แบบประเมินความเหมาะสมของหนังสือการ์ตูน
5. แบบสอบถามพฤติกรรมการอ่านและความคิดเห็นของวัยรุ่น

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

หนังสือการ์ตูนที่แปลมาจากภาษาญี่ปุ่น ซึ่งพิมพ์จำหน่ายในช่วงปี พ.ศ. 2530-2531 มีจำนวนถึง 610 รายชื่อ หรือ 1,151 เล่ม โดยเป็นผลงานของสำนักพิมพ์ซุณหสาสน์ สำนักพิมพ์วิบูลย์กิจ สำนักพิมพ์สยามสปอร์ตพริ้นติ้ง และสำนักพิมพ์หมึกจีน ตามลำดับ

1. ในด้านผู้ผลิต

หนังสือการ์ตูนนี้มีการแข่งขันกันสูง เนื่องจาก เป็นหนังสือที่กำลังได้รับความนิยมจากผู้อ่านส่วนใหญ่ ทั้งเด็ก วัยรุ่น และผู้ใหญ่ กอปรกับเป็นหนังสือที่ไม่มีลิขสิทธิ์ ดังนั้น จึงมีสำนักพิมพ์ที่เคยเป็นผู้ผลิต หรือเป็นทีมงานที่เคยจัดทำหนังสือสำหรับเด็กประเภทอื่นฯ หรือเคยจัดทำหนังสือการ์ตูนประเภทนี้มาก่อน เปลี่ยนแนว และรวมตัวกันจัดทำหนังสือการ์ตูนนี้ เป็นจำนวนมาก

1.1 วิธีการผลิต

สำนักพิมพ์ผู้ผลิตแต่ละแห่งจะ เลือกประเภทของหนังสือที่ทางสำนักพิมพ์พร้อมที่จะดำเนินการผลิตมากที่สุด เลือก เรื่องที่วัยรุ่นชายหรือวัยรุ่นหญิงชอบมากที่สุด และมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับวัยรุ่น ค่าเงินการแปลและเรียบเรียง งบประมาณรายจ่ายและคบบ่างภาพ รวมทั้งจัดทำภาพปกและจัดวางรูปเล่ม ไปพร้อมกัน โดยทีมงานทั้งที่เป็นผู้รับงานอิสระ และพนักงานประจำของสำนักพิมพ์

ส่วนการจัดพิมพ์นั้น สำนักพิมพ์ผู้ผลิตอาจจะจัดพิมพ์เอง หรือจ้างโรงพิมพ์จัดทำ

1.2 การกำหนดราคาและกำหนดวันที่จะออกจำหน่าย

ราคาของหนังสือการ์ตูนแต่ละสำนักพิมพ์นั้น จะไม่เท่ากัน ทั้งนี้เพราะ มูลค่าการลงทุนในหนังสือแต่ละเล่ม บัญชีและความพร้อมของการผลิต ตลอดจนนโยบายของสำนักพิมพ์ผู้ผลิตแต่ละแห่ง แตกต่างกันไปเสมอ

ส่วนการกำหนดวันที่ออกจำหน่าย อาจจะเป็นสัปดาห์ละครั้ง

หรือสองครั้ง โดยกำหนดวันออกจำหน่ายที่แน่นอน หรือประมาณ 15 วันต่อครั้ง แล้วแต่สำนักพิมพ์

1.3 วิธีการจัดจำหน่าย

หนังสือการ์ตูนที่แปลมาจากภาษาญี่ปุ่นมีการจัดจำหน่าย ทั้งระบบผ่านบริษัทคนกลาง ซึ่งในปัจจุบันส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทในเครือของสำนักพิมพ์ ผู้ผลิตแต่ละแห่งเอง ระบบการจัดจำหน่ายตรง ที่ผู้อ่านสามารถสั่งซื้อทางไปรษณีย์ หรือซื้อจากร้านค้าของสำนักพิมพ์ผู้ผลิต ความศูนย์การค่าใหญ่ๆ และระบบตัวแทนจำหน่าย ซึ่งเป็นร้านค้าตัวแทนโดยตรงของสำนักพิมพ์

2. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหนังสือการ์ตูนที่แปลมาจากภาษาญี่ปุ่น

2.1 ลักษณะทั่วไป

หนังสือการ์ตูนที่แปลมาจากภาษาญี่ปุ่น ซึ่งพิมพ์จำหน่ายในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ส่วนใหญ่เป็นหนังสือการ์ตูนประเภทเล่มเดี่ยวจบ ที่เล่มหนึ่งมีอยู่หลายๆ เรื่อง และเป็นเรื่องประเภทเดียวกัน ผลงานของผู้แต่งและผู้วาดภาพประกอบคนเดียวกัน โดยมีราคาจัดจำหน่ายตั้งแต่ 10 บาท 12 บาท และ 15 บาท มีจำนวนหน้าตั้งแต่ 100-200 หน้า ขนาด 16 หน้ายก และมีส่วนประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ปกหน้า ปกใน หลังปกใน ส่วนของเนื้อเรื่อง และปกหลัง ตามลำดับ

2.2 ลักษณะองค์ประกอบภายในของหนังสือการ์ตูน

ด้านเนื้อเรื่อง เนื้อเรื่องในหนังสือการ์ตูนส่วนใหญ่ ได้แก่ เรื่องความรัก เรื่องการต่อสู้ตื่นเต้นเร้าใจ เรื่องลึกลับสืบสวนสอบสวน และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภูติผีปิศาจต่างๆ โดยมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับวัยรุ่น

ด้านแกนของเรื่อง มักจะสอดแทรกคุณธรรมในเชิงสร้างสรรค์ ประเภทสร้างเสริมให้มีความรักและความเข้าใจซึ่งกันและกัน ความมานะพยายาม และการคบคนดีเป็นมิตร ซึ่งผู้อ่านจะต้องคิดหรือเห็นเองจากลักษณะพฤติกรรมของตัวละครและผลตอบแทนที่ตัวละครได้รับในทุกๆ เรื่อง

ด้านภาพประกอบ วาดขึ้นด้วยลายเส้นที่ประณีต รูปร่างหน้าตา
 สีสันท่าทางต่างที่ตัวละครแสดงออกมีชีวิตชีวา สมจริงสมจัง แต่มักจะมีภาพต้อง
 ห้ามประเภทต่าง ๆ อาทิ ภาพการกอดจูบ ภาพบีบีที่เปิดเผยให้เห็นถึงอวัยวะที่ควร
 บกปิด ภาพที่สื่อถึง เรื่องทางเพศ หรือภาพที่แสดงถึงการฆ่ากันอย่างทารุณ สอด
 แทรกอยู่เสมอ

ด้านการใช้ภาษา มีลักษณะ เป็นภาษาพูดสั้น ๆ ง่าย ๆ เช่นเดียวกับ
 กับที่วัยรุ่นในซีรีส์ประจำวัน แต่มักจะมีการเขียนอย่างผิด ๆ อาทิ การใช้วรรณยุกต์
 ผิด การเขียนผิดไปจากที่กำหนดไว้ในพจนานุกรม การเขียนสระหรือพยัญชนะตก
 หล่น และการวางวรรณยุกต์ไว้ผิดที่ รวมทั้งมีการสอดแทรกศัพท์แสลง คำบรรยาย
 ที่บ่งบอกหรือสื่อถึง เรื่องทางเพศ และการเรียบเรียงถ้อยคำหรือสำนวนตกหล่นไป
 จนอ่านไม่รู้เรื่อง

2.3 ผลการประเมินความเหมาะสม

ผลการประเมินความเหมาะสมของหนังสือการ์ตูนเมื่อเทียบกับ
 กับลักษณะของหนังสือที่ดีสำหรับเด็กและวัยรุ่น พบว่า

คุณภาพของเรื่อง เนื้อเรื่อง และแกนของเรื่อง ส่วนใหญ่มี
 ผลการประเมินอยู่ในระดับดี

ส่วนภาพประกอบและการใช้ภาษา สมควรที่ต้องปรับปรุงและ
 แก้ไขใหม่

ผลการประเมินในภาพรวมจึงอยู่ในระดับปานกลาง

3. ส่วนของวัยรุ่นผู้อ่าน

วัยรุ่นไทย 90% ต่างก็รู้จักและเคยอ่านหนังสือการ์ตูนที่แปลมาจาก
 ภาษาญี่ปุ่น โดยการศึกษาของเพื่อน ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ยังคงติดตามอ่านอยู่จนถึงในปัจจุบัน

3.1 ลักษณะพฤติกรรมในการอ่าน

วัยรุ่นไทยมักจะอ่านหนังสือการ์ตูนนี้มากน้อยตามอำเภอใจ และส่วนใหญ่จะชอบหนังสือการ์ตูนประเภทเล่มเดี่ยวจบ ทัศนคติที่จะซื้อหามาอ่าน เป็นของตนเอง และเลือกเอาจากเนื้อเรื่องย่อ ราคาของหนังสือ และชื่อเรื่อง เป็นหลัก

3.2 ด้านองค์ประกอบของหนังสือ

วัยรุ่นไทยส่วนใหญ่ชอบภาพปก เนื้อเรื่อง แก่นของเรื่อง ภาพประกอบ ขนาดรูปเล่ม จำนวนหน้าของหนังสือ และตัวอักษรที่ใช้ สำหรับ ภาษาที่ใช้มีทั้งส่วนที่ชอบและไม่ชอบ

ส่วนภาพประกอบที่เกี่ยวกับเรื่องทางเพศ วัยรุ่นส่วนใหญ่ เฉยๆ ไม่มีความรู้สึกใดๆ เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ในด้านผู้ผลิต

หนังสือการ์ตูนนี้มีการแข่งขันกันสูง เนื่องจาก เป็นหนังสือที่กำลังได้รับความนิยมจากผู้อ่านส่วนใหญ่ และเป็นธุรกิจที่มีแนวโน้มของการตลาดที่ กอปรกับการ เป็นหนังสือที่ไม่มีลิขสิทธิ์ ทำให้มีสำนักพิมพ์ผู้ผลิตเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก แต่ เพราะความรีบเร่ง การขาดบุคลากร อาทิ ผู้แปล ผู้เรียบเรียง และผู้เขียนคำบรรยาย ที่มีความสามารถและความชำนาญในด้านภาษา ตลอดจนความไม่พร้อมในด้านปัจจัยการผลิตของสำนักพิมพ์เอง เช่น การไม่มีโรงพิมพ์ ต้องไปจ้างจากภายนอก ทำให้หนังสือการ์ตูนนี้มีข้อผิดพลาด ทั้งการใส่วรรณยุกต์ผิด การให้คำบรรยายไม่สัมพันธ์กับเรื่องและภาพ ฯลฯ มีการผลิตซ้ำซ้อนกันในแต่ละสำนักพิมพ์ ทำให้ต้องประสบกับการขาดทุน หรือสูญเสียส่วนแบ่งตลาดที่ควรจะได้รับอยู่เสมอ

2. ในส่วนที่เกี่ยวกับหนังสือการ์ตูนที่แปลมาจากภาษาญี่ปุ่น

ผู้วิจัยได้แบ่งการพิจารณาออกเป็น 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านเนื้อเรื่อง
แกนของเรื่อง ภาพประกอบ และการใช้ภาษา ดังนี้

2.1 ด้านเนื้อเรื่อง

เนื้อเรื่องที่นำเสนอในหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น ได้แก่ เรื่องความรัก
เรื่องการต่อสู้ที่ตื่นเต้นเร้าใจ เรื่องลึกลับสืบสวนสอบสวน และเรื่องภูติผีปิศาจ
ซึ่งเนื้อเรื่องดังกล่าว รัญจวน อินทรก่าแหง (2517; 96-97) บันลือ พกษะวัน
(2521; 136) ฉัตรชัย สุกระภาณจน์ (2523; 47) ประมุข กอปรสิริพันธ์
(2525; 84-85) ณรงค์ ทองปาน (2526; 8-9) ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527;
54-55) และลมูล รัตตากร (2529; 74-75) ได้เคยกล่าว และกำหนดจำแนก
เอาไว้ว่า เป็นเรื่องที่เข้าข่ายเนื้อเรื่องที่วัยรุ่นชายและหญิงในระดับอายุต่างๆจะ
สนใจอ่าน นอกจากนี้ข้อค้นพบยังสอดคล้องกับงานวิจัยที่เคยศึกษาเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง
ที่เด็กวัยรุ่นสนใจมาจดยตลอด (วาสนา วิรพลิน, 2503 สมศรี เทพบุญกุล, 2508
ทองประดับ ล้อมตระกูล, ประไพศรี วิสัยจร, พิชัย เทพนมิตร, ไพฑูรย์ สีเพบูลย์,
มณู นิยมพิบูลย์, มารศรี ตริตศายุธ, อรุณศรี กาลัง, เอกรินทร์ สุนทรพงศ์ และ
เอื้อมพร ชัยพิพัฒน์, 2521)

เนื้อหาสาระที่นำเสนอส่วนใหญ่ มักจะมีตัวละครเป็นวัยรุ่น
หรือแม้ก็อยู่ในวัยที่ใกล้เคียง อดยสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการและความสนใจ
ของเด็กในวัยนี้ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก็มักจะเป็นเรื่อง
ภายในบ้าน หรือที่โรงเรียน ซึ่งวัยรุ่นทั่วไปคุ้นเคยเป็นอย่างดี เนื้อหาสาระ
ดังกล่าวนี้จัดเป็นลักษณะของเนื้อเรื่องที่ตีในหนังสือสำหรับวัยรุ่น ซึ่ง รัญจวน
อินทรก่าแหง (2517; 87) ประสิทธิ์ ภาพย์กลอน (2520; 272-273) บันลือ
พกษะวัน (2521; 74) สมศักดิ์ ศรีมาจณชัย (2523; 2-3) และ ฉวีวรรณ
คูหาภินันท์ (2527; 4-6) ได้กล่าวและให้หลักเกณฑ์ไว้ รวมทั้งสอดคล้องกับที่
เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (2525) ได้เคยกล่าวไว้เมื่อครั้งวิจารณ์การ์ตูนชุดจิตรกรรม
ว่า " การ์ตูนเรื่องนี้ไม่เหมือนกับการ์ตูนที่มีอยู่ในสังคมไทยประเภทใดมาก่อนเลย

มันเป็นเรื่องที่น่าคิดว่ามาสนองความใฝ่ฝันของเด็กในลยุคปัจจุบันได้อย่างไรเหมาะสม เพราะมันเป็นเรื่องของเด็ก มันหุคแทนเด็ก มันคิดอย่างที่เด็กคิด มันทำอย่างที่เด็กทำ มันเข้าไปอยู่ในใจเด็กชนิดที่ยังไม่มีหนังสือการ์ตูนเล่มไหนเท่าได้เหมือนอย่างนี้มาก่อนเลย " เพราะ การจัดสร้างตัวละคร และเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้มันมีลักษณะและสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกับที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน จะทำให้วัยรุ่นเข้าใจ และเข้าถึง เกิดความรู้สึกว่าตัวเองมีส่วนร่วมไปกับเรื่องเหล่านั้น ได้ได้ง่าย

นอกจากนั้น เนื้อเรื่องในหนังสือการ์ตูนนี้ส่วนใหญ่ยังเป็นเรื่องที่สนุก คำนึงเรื่องได้รวดเร็ว และท้าทายชวนให้คิดและติดตามอ่านอยู่เสมอ ซึ่งลักษณะเช่นนี้ เป็นลักษณะของการดำเนินเรื่องที่ดี ความความคิดเห็นของนักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำหนังสือที่ดีสำหรับเด็กและวัยรุ่นทั้งหลาย รวมทั้งสอดคล้องกับที่ บัวสาย (นามแฝง, 2525) และ ณรงค์ ประกาสะจินบล (2525) ได้เคยกล่าวเอาไว้ในฐานะลักษณะเด่นของหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น เมื่อครั้งวิจารณ์ การ์ตูนชุดจิราเอมอน เพราะการดำเนินเรื่องในลักษณะเช่นนี้จะทำให้วัยรุ่น ซึ่งกำลังเป็นช่วงที่มีอารมณ์รุนแรง จึงมักจะใจร้อน ทำอะไรด้วยความใจเร็วด่วนได้ (สุชา จันทน์เอม 2520; 159) เกิดความรู้สึกว่าทันอกทันใจ และเกิดความสนใจ อยากรู้ อยากเห็น อยากติดตามอ่าน

2.2 ค่านแกนของเรื่อง

หนังสือการ์ตูนที่แปลมาจากภาษาญี่ปุ่นส่วนใหญ่ มีแกนเรื่องที่มีคุณค่าในเชิงสร้างสรรค์เสมอ ลักษณะดังกล่าวนี้จึงตรงตามเกณฑ์แกนเรื่องที่ดี ตามที่ วาสนา วีรพลิน (2503; 251) ประสิทธิ์ ภาพย์กลอน (2520; 272-273) ฉัตรชัย ศุกระกาญจน์ (2523; 85) วิริยะ สิริสิงห์ (2524; 82) ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527; 91) และ ลมุล รัตดากร (2529; 79) ได้กล่าวไว้ อาจเนื่องจากเด็กวัยรุ่นกำลังอยู่ในช่วงของการเรียนรู้และแสวงหาประสบการณ์ ข้อคิดที่ได้จากการอ่านซึ่งสอดคล้องกับที่นั่น จึงเป็นสิ่งที่วัยรุ่นมักจะเลียนแบบและหยิบยกมาเป็นลักษณะของตัวเอง ด้วยเหตุนี้การสอดแทรกคุณธรรมอันเป็นการเสริมจิตใจให้

ดีขึ้น ชี้นำและให้ข้อคิดเห็นที่ถูกต้อง จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมาก

ส่วนลักษณะแกนของเรื่องที่น่าสนใจ หนังสือการ์ตูนที่แปลมาจากภาษาญี่ปุ่นส่วนใหญ่มักจะมีข้อคิดที่จับประเด็นได้ง่าย ชัดเจน ละเอียด ไม่ใช่ว่าการมุ่งสั่งสอนโดยตรง ประเภทเรื่องนี้ สอนให้รู้ว่า... อย่างหนังสืออื่น ๆ แต่จะเป็นการผสมกลมกลืนไปกับเนื้อเรื่องให้ผู้อ่านคิดหรือได้เห็นเองจากเหตุการณ์การแสดงออกของตัวละครหรือผลตอบแทนที่ตัวละครได้รับจากเหตุการณ์นั้น ๆ ซึ่งจัดเป็นลักษณะของการจัดทำหนังสือที่ดีสำหรับเด็กและวัยรุ่น ตามความคิดเห็นของนักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญ อาทิ สุพิศรา ชุมเกตุ (2522; 3) สมศักดิ์ ศรีมาจันชญ์ (2523; 2-3) ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527; 9) และ ลมุล รัตตากร (2529; 79) อีกองค์ประกอบหนึ่ง เนื่องจาก ความต้องการและความสนใจอย่างหนึ่งที่ปรากฏอย่างรุนแรงในวัยนี้ ก็คือ ความต้องการที่จะมีเสรีภาพ มีอิสระทั้งในแง่ความคิด และการกระทำ ไม่ต้องการอยู่ในอาณัติของใคร และไม่ต้องการที่จะให้ผู้ใหญ่มายุ่งเกี่ยว เนื่องจากวัยรุ่นมักจะถือว่าตัวเองโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว (ประสาร ทิพย์ธารา 2518; 24-26, ศรีเรือน แก้วกังวาล 2518; 89-91 และปราณี รามสูต 2528; 55) ด้วยเหตุนี้ เมื่ออ่านหนังสือ วัยรุ่นจึงไม่ชอบหนังสือที่มุ่งสอนตรง ๆ แต่จะชอบในสิ่งที่เขาคิด เลือกที่จะทำ และสนใจด้วยตัวของเขาเอง ดังนั้นหนังสือที่ดีจึงควรเป็น เรื่องที่สอดแทรกแนวความคิด หรือสิ่งที่ต้องการจะสั่งสอนเอาไว้ อย่างแนบเนียน เพราะการที่วัยรุ่นไม่รู้ว่าคุณสอน จะทำให้พวกเขาเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจว่าคิดได้ด้วยตัวเอง และสมัครใจที่จะนำไปทำตาม ทั้ง ๆ ที่ความจริงแล้ววัยรุ่นได้รับอิทธิพลมาจากการอ่านนั่นเอง

2.3 ด้านภาพประกอบ

ภาพประกอบเรื่องในหนังสือการ์ตูนที่แปลมาจากภาษาญี่ปุ่น ส่วนใหญ่วาดขึ้นด้วยลายเส้นที่ประณีต บรรจง มีลักษณะแบบภาพยนตร์การ์ตูน ละเอียด พยายามสอดแทรกมุขตลกต่าง ๆ ให้เกิดความขบขันอยู่เสมอ ซึ่งการวาดภาพในลักษณะนี้ สอดคล้องกับเกณฑ์การจัดทำภาพประกอบการ์ตูนที่ดี ที่ ประยูร จรรยาวงษ์ (2510; 161-164) สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย (2515) อ้างใน ณรงค์

ทองปาน 2526; 61) ฉัตรชัย ศุกระกาญจน์ (2523; 206) และวิริยะ ลิริสิงห์ (2524; 98) ได้กล่าวไว้ ทั้งนี้เพราะ การเขียนภาพประกอบในหนังสือการ์ตูน สำหรับวัยรุ่น ด้วยความประณีต มีจุดเด่นที่สร้างความซับซ้อนให้กับผู้อ่าน มีความสวยงาม ตลอดจนมีฝีมือในการเขียนที่ดี รวมทั้งมีความแปลกใหม่อยู่เสมอ จะสามารถดึงดูดใจให้วัยรุ่นเกิดความสนใจได้

ในด้านความสมจริง รูปร่างหน้าตา กิริยาท่าทางการแสดง ออก รวมทั้งสีหน้าและแววตาของตัวละครทุกตัว ในหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นนี้สามารถ บ่งบอกถึงอารมณ์ความรู้สึกตามสภาวะการณ์ของเรื่องได้อย่างสมจริงสมจัง ราวกับว่า ตัวละครเหล่านั้นมีชีวิต ฉากประกอบ ส่วนใหญ่ที่มีปรากฏก็ล้วนวาดขึ้นอย่างสวยงาม และเหมือนจริง เช่นกัน ลักษณะดังกล่าวนี้ ทรศनिया กัลยาณมิตร (2515; 205) รัญจวน อินทรก่าแหง (2517; 11,87) สุพัศตรา ชุมเกตุ (2522; 3) สมศักดิ์ ศรีมาจินชณ์ (2525; 49-50) ณรงค์ ทองปาน (2526; 81) และในต่างประเทศ ชาร์ลอตต์ เอส.ฮัค (Charlotte S. Huck 1976: 113) รวมทั้งผลสรุปจากการ สัมมนาเรื่องความสนใจในการอ่านหนังสือของเด็กวัย 11-16 ปี ซึ่งจัดขึ้นโดยกรม วิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ทั้งสองครั้ง (2510; 14-15), (2515; 16-17) กล่าวไว้ตรงกันว่า เป็นลักษณะของการจัดทำหนังสือที่ดีสำหรับเด็กและวัยรุ่น เพราะ การเขียนภาพในลักษณะดังกล่าวทำให้วัยรุ่นเกิดความเข้าใจ เกิดอารมณ์ และมรณ ภาพตามเรื่องราวได้ง่าย

นอกจากลักษณะของภาพประกอบที่ดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยยัง ได้พบว่าหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นมักจะมีภาพต้องห้ามประเภทต่าง ๆ อาทิ ภาพการกอดจูบ ภาพโป๊ ภาพที่แสดงถึง เรื่องทางเพศ สอดแทรกอยู่เสมอ ซึ่งผลจากการสัมมนา เรื่องความสนใจในการอ่านหนังสือของเด็กวัย 11-16 ปี ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2510; 14-15) สมศักดิ์ ศรีมาจินชณ์ (2523; 49-50) และ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527; 95) ได้กล่าวไว้ว่า เป็นลักษณะของภาพ ประกอบที่ไม่ควรจะมีในหนังสือที่ดีสำหรับเด็กและวัยรุ่น เพราะภาพในลักษณะนี้นับ ได้ว่าเป็นแบบอย่างที่ทำให้วัยรุ่นได้เรียนรู้ หรืออาจมีพฤติกรรมในเรื่อง เพศก่อน

วัยอันสมควรได้ นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญในด้านการจัดทำหนังสือที่ดีสำหรับเด็ก จึงได้จัดว่าเป็นภาพที่ไม่ควรจะมีในหนังสือที่ดีสำหรับเด็ก

แต่สำหรับเด็กวัยรุ่นแล้ว ภาพเหล่านี้ไม่มีผลต่อการอ่านเลย ส่วนใหญ่เฉยๆ ไม่มีความรู้สึกใดๆ เมื่อได้เห็น คุยให้เหตุผลว่าเพราะ ภาพดังกล่าวไม่ใช่สิ่งน่าเกลียด เป็นเรื่องปกติธรรมดา เป็นของธรรมชาติที่ควรจะได้เรียนรู้ แล้วที่วาดในหนังสือการ์ตูนนี้ก็ เป็นภาพในเชิงศิลป์ที่ช่วยให้เรื่องมีชีวิตชีวา อ่านแล้วสนุก ไม่น่าเบื่อ มากกว่าจะเป็นแบบนั่งลมกอนาจาร ซึ่งคงจะเป็นเพราะ ในปัจจุบันภาพต่างๆ เหล่านี้มีให้วัยรุ่นเห็นอยู่ทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นหนังสือตามภาพยนตร์ ทั้งไทยและเทศ ตามหน้าหนังสือพิมพ์ รวมไปถึงสื่อโฆษณาประเภทต่างๆ ประกอบกับได้เรียนรู้เกี่ยวกับเพศศึกษามากขึ้น วัยรุ่นจึงเกิดความเคยชิน เห็นภาพดังกล่าวเป็นสิ่งปกติธรรมดาไป

2.4 ด้านการใช้ภาษา

ผู้วิจัยพบว่า ภาษาที่ใช้ในหนังสือการ์ตูนที่แปลมาจากภาษาญี่ปุ่น เป็นภาษาพูด สั้นๆ ง่ายที่เข้าใจกันอยู่ทั่วไปในชีวิตประจำวัน ซึ่งก็เป็นระดับภาษาพูดที่วัยรุ่นไทยส่วนใหญ่นิยมพูดกันนั่นเอง ลักษณะดังกล่าวนี้จัดเป็นการใช้ภาษาที่ดีในหนังสือสำหรับเด็กและวัยรุ่น เพราะ ภาษาที่ใช้เขียนในหนังสือสำหรับเด็กและวัยรุ่นแล้วดูเป็นธรรมชาติที่สุด เข้าใจได้ง่ายที่สุด คือ ภาษาพูด ยิ่งเป็นภาษาที่วัยรุ่นนิยมพูดกันด้วยแล้ว จะยิ่งสร้างความสนุกสนานและก่อให้เกิดความเข้าใจได้ลึกซึ้งมากขึ้น (วาสนา วีรพลิน 2503; 251 สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย 2515 อ่างใน ณรงค์ ทองปาน 2526; 61 รัญจวน อินทรกำแหง 2517; 87 ประสิทธิ์ กาพย์กลอน 2520; 272-273 บันลือ พกษะวัน 2521; 85 จรุณห์ เพชรมุณี 2523; 157 ฉัตรชัย สุกระกาญจน์ 2523; 113 วิริยะ ลิธิสิงห์ 2524; 34-37 สมศักดิ์ ศรีมาโนชญ์ 2523; 5-6 ท้าย ดันทอง 2525; 175 ณรงค์ ทองปาน 2526; 77 ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ 2527; 91 ฯลฯ)

แต่เมื่อพิจารณาลึกลงไปในรายละเอียด พบว่า ภาษาที่ใช้ในหนังสือการ์ตูนนี้มักจะมีคำสะแลงแปลกๆ ใหม่ๆ สอดแทรกอยู่เสมอ ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้

วาสนา ธีรพลิน (2503; 251) สุภัตรา ชุมเกตุ (2522; 3) จรุณห์ เพชรมณี (2523; 157) ฉัตรชัย ศุกระกาญจน์ (2523; 113) วิริยะ ลิธิสิงห์ (2524; 34-37) สมศักดิ์ ศรีมาจันชญ์ (2523; 5-6) และ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527; 91) ต่างลงความเห็นว่าเป็นลักษณะที่ไม่ควรจะมีสำหรับหนังสือที่สำหรับเด็กและวัยรุ่น ซึ่งประเด็นนี้ขัดแย้งอย่างรุนแรงกับความคิดเห็นของวัยรุ่น เพราะ ศัพท์สะแลง เป็นสิ่งที่วัยรุ่นกล่าวว่า ทำให้พวกเขาชอบการใช้ภาษาในหนังสือการ์ตูนนี้มาก เนื่องจาก เป็นสิ่งที่แปลกใหม่ เป็นคำทันสมัยในหมู่วัยรุ่น ที่มีความหมายถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง คุยไม่รู้ที่มาว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร และใครเป็นคนบัญญัติ แต่เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะเป็นภาษาที่วัยรุ่นส่วนใหญ่นิยมนำมาพูดกันมากในช่วงหนึ่งๆ จนเรียกได้ว่า เป็นภาษาของวัยรุ่นที่เดียว คนที่ไม่รู้ ไม่เคยได้ยินมาก่อนจึง เป็นคนที่เขยมาก ด้วยเหตุนี้วัยรุ่นจึงพยายามแสวงหา และทำความเข้าใจกับศัพท์สะแลงและความหมายของคำเหล่านี้อยู่เสมอ เพื่อจะได้ เข้ากับกลุ่มได้ง่าย เมื่อทราบว่าหนังสือการ์ตูนที่แปลมาจากภาษาญี่ปุ่นมักจะมีศัพท์สะแลงสอดแทรกอยู่ จึงไม่แปลกเลยที่วัยรุ่นส่วนใหญ่จะชอบการใช้ภาษาของหนังสือการ์ตูนนี้

นอกจากนี้แล้ว ยังมีการเขียนอย่างผิดๆ อาทิ การใช้วรรณยุกต์ผิด เขียนผิดไปจากที่บัญญัติไว้ในพจนานุกรม การวางวรรณยุกต์ไว้ผิดที่ ฯลฯ ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ทำให้เด็กและวัยรุ่นมักจะนำไปใช้ตามอย่างผิดๆ ทำให้ภาษาวิบัติอยู่เป็นจำนวนมาก รวมทั้งมีคำบรรยายเกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างโจ่งแจ้งอีกด้วย

ส่วนในด้านขนาดรูปเล่ม จำนวนหน้าของหนังสือ ขนาดของตัวอักษรที่ใช้ ภาพปก และส่วนประกอบของหนังสือ ผู้วิจัยพบว่า หนังสือนี้ส่วนใหญ่มีลักษณะตรงตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ทุกประการ

เมื่อนำผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือการ์ตูนที่แปลมาจากภาษาญี่ปุ่นในด้านต่างๆ มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การจัดหาหนังสือที่สำหรับเด็กและวัยรุ่น ผลการประเมินเฉลี่ยจึงอยู่ในระดับดี เป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นภาพประกอบและภาษาที่ใช้ด้วยลักษณะที่ปรากฏและเหตุผลดังกล่าว

3. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น

จากลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของวัยรุ่นขององค์ประกอบในด้านต่างๆ ทำให้วัยรุ่นไทยส่วนใหญ่ชอบหนังสือการ์ตูนที่แปลมาจากภาษาญี่ปุ่น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการที่หนังสือการ์ตูนที่แปลมาจากภาษาญี่ปุ่นมีอยู่เป็นจำนวนมากและเป็นหนังสือที่กำลังได้รับความนิยมสูงสุดในปัจจุบัน ผู้วิจัยขอเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐ ผู้ผลิต บุคคลที่เกี่ยวข้อง และ ผู้อ่าน ดังนี้

1. หน่วยงานของรัฐ

1. จัดให้มีการขึ้นทะเบียนรายชื่อของหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นที่แต่ละสำนักพิมพ์ต้องการที่จะนำมาแปลเป็นภาษาไทย เพื่อป้องกันการผลิตที่ซ้ำซ้อน อันเป็นการสูญเสียทรัพยากร ทั้งในด้านบุคคล เวลา และแรงงานโดยเปล่าประโยชน์ อีกทั้งยังสะดวกแก่การควบคุม และการจัดเก็บภาษี

2. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจขึ้นมา เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหนังสือการ์ตูนต้นฉบับก่อนนำมาจัดทำ เพื่อป้องกันปัญหาการเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมต่อวัยรุ่น หรือมีภาพในเรื่องเพศที่ลามกอุจาด และตรวจสอบคุณภาพหลังการจัดทำ

3. มีการสุ่มหนังสือการ์ตูนที่มีจำหน่ายในท้องตลาดขึ้นมาตรวจสอบเป็นครั้งคราว เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพของหนังสือจากผลการตรวจสอบของคณะกรรมการเฉพาะกิจ กับที่ผลิตออกมาจำหน่ายจริง

4. เผยแพร่ข้อความรู้ ข้อค้นพบจากการวิจัยเกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็กและวัยรุ่น และให้การสนับสนุนสำนักพิมพ์ที่ผลิตได้ดีมีคุณภาพ

5. จัดทำหนังสือการ์ตูนที่แปลมาจากภาษาญี่ปุ่น เป็นส่วนหนึ่งของหนังสือที่จัดประกวดในการประกวดหนังสือแห่งชาติที่จัดขึ้นทุกปี เพื่อส่งเสริมในด้านคุณภาพ

2. สำนักพิมพ์ผู้ผลิต

1. พยายามเลือกหนังสือการ์ตูนต้นฉบับที่มีคุณค่าต่อการอ่านของเยาวชนจริงๆ อย่าเลือกเพราะหนังสือนั้นมีราคาถูก หากแล้วได้กำไรมากหรือเป็นผลงานหายาบบของนักเขียนสมัครเล่น

2. จัดหาให้มีคุณภาพมากที่สุด ศึกษายามตรวจสอบข่าวทุกชั้นตอน ให้มีข้อผิดพลาดในด้านการจัดพิมพ์ไม่ชัด การตีพิมพ์กลับด้าน การเรียงลำดับหน้าสับสนน้อยที่สุด

3. ภาพที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทางเพศ ควรตีพิมพ์ปกปิดไว้บ้าง อย่างมีศิลปะ

4. จัดหาผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในด้านภาษาไทยเป็นอย่างดี มาช่วยตรวจสอบบทสนทนาและคำบรรยาย ทั้งก่อนและหลังการเขียนลงบนแผ่นฟิล์ม ส่วนผู้ที่ทำหน้าที่เขียน นอกจากจะต้องเป็นผู้ที่ลายมือดี อ่านได้ง่ายแล้ว ยังจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทางภาษาไทยค่อนข้างดี เขียนได้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาไทยอีกด้วย

3. ในส่วนของผู้ปกครอง ครูอาจารย์และสถานศึกษา

1. ควรสนใจหนังสือที่บุตรหลานและวัยรุ่นอ่าน เพื่อมีส่วนร่วมเกิดความเข้าใจ จะได้ไม่มีอคติ ทางที่ดีผู้ปกครอง ครูอาจารย์ควรจะได้ลองอ่าน พูดคุย หรือร่วมเลือกสรรหนังสือการ์ตูนร่วมไปกับวัยรุ่นด้วย ซึ่งนอกจากจะได้เรียนรู้รสนิยม ความสนใจ และลักษณะพฤติกรรมในการอ่านที่วัยรุ่นมีต่อการอ่านหนังสือการ์ตูนที่แปลมาจากภาษาญี่ปุ่นโดยละเอียดแล้ว ยังได้รู้ถึงข้อดี ข้อเสีย จุดเด่น จุดด้อยว่าทำไมวัยรุ่นจึงชอบหนังสือการ์ตูนนี้มาก

2. จัดทำกิจกรรม หรือหนังสืออื่นๆให้วัยรุ่นได้อ่านบ้าง เพื่อจะได้ชักนำให้วัยรุ่นสนใจการอ่านหนังสือประเภทนี้น้อยลง

3. ร่วมตรวจสอบ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะและพัฒนาการของทั้งหนังสือการ์ตูนที่แปลมาจากภาษาญี่ปุ่น หรือความสนใจในการอ่านของวัยรุ่นแก่สังคม

4. เกี่ยวกับวัยรุ่นผู้อ่านเอง

1. ควรจะเลือกอ่านหนังสือการ์ตูนที่ผู้ผลิตจัดทำอย่างประณีต มีคุณภาพ เพื่อให้คุ้มค่ากับราคาที่เสียไป
2. เมื่ออ่าน ก็ควรจะต้องอ่านอย่างพินิจพิจารณา อย่าอ่านเพียงผ่านๆ คาใจที่ไม่แน่ใจว่าไม่ถูกต้องก็ควรที่จะค้นหาความจริงจากพจนานุกรม หรือแม่ก็ถามจากผู้รู้ หนังสือเล่มใดที่ไม่ดี ตีพิมพ์ไม่ชัดเจน มีภาพที่เกี่ยวข้องกับเรื่องลามทางเพศ ฯลฯ ก็ควรจะเลิกอ่าน เลิกซื้อ และบอกต่อๆกันไป
3. ให้ความร่วมมือกับงานวิจัยและสังคมที่ต้องการทราบถึงความสนใจในการอ่าน ลักษณะพฤติกรรมในการอ่าน ทักษะที่มีต่อหนังสือประเภทต่างๆ อย่างเต็มที่
4. สำหรับผู้ที่มีฝีมือในการวาดและการแต่งเรื่อง ควรจะฝึกฝนและสร้างสรรค์หนังสือการ์ตูนไทยที่คิดว่าตัวเองชอบอ่าน หรืออยากให้นำหนังสือการ์ตูนไทยเป็นแบบนั้นออกมาเป็นแบบอย่างให้สังคม ได้ยึดถือเป็นหลักในการจัดทำหนังสือการ์ตูนไทยที่ดีต่อไป

5. แนวทางในการจัดทำหนังสือการ์ตูนที่ดีสำหรับวัยรุ่นไทย

1. ด้านเนื้อเรื่อง จะต้องเป็นเรื่องประเภทความรัก การต่อสู้ ตื่นเต้นระทึกขวัญ การผจญภัย และเรื่องประเภทสืบลับสืบสวนสอบสวนของวัยรุ่น มีรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาและที่บ้าน ส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องก็เป็นบิดามารดา ญาติมิตร พี่น้อง หรือเพื่อนที่คุ้นเคย ภัยพยายามลำดับเรื่องให้สอดคล้องต่อเนื่องกันเป็นระดับ และต้องไม่ซ้ำเรื่องที่ย่างเยิ่นเย้อ หรือสิ้นจนเกินไป ที่สำคัญจะต้องไม่ซ้ำซาก เหมือนๆกันไปหมดทุกเรื่อง แต่จะต้องมีความแปลกใหม่ ที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง
2. ด้านแกนของเรื่อง ไม่ควรจะมีลักษณะอย่างหนังสือการ์ตูนไทยในอดีต ที่เน้นการสั่งสอนมากจนเป็นจุดเด่น แต่จะต้องสอนอย่างหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น คือ ให้ผู้อ่านได้เห็นเอาเองว่า ถ้าตัวละครทำผิดแล้วจะได้รับการผลตอบแทนเป็นอย่างไร คล้ายๆกับสุภาษิตที่ว่า ทาดีได้ดี ทาชั่วได้ชั่ว หรือ กรรมสนองกรรม

3. ด้านภาพประกอบ จะต้องใช้ลายเส้นที่ประณีต สวยงาม กับ ตัวละครทุกตัว และฉากประกอบทุกฉาก ในด้านรูปร่างหน้าตาของตัวละคร ทุกตัวจะต้องดูแล้ว เหมือนคนจริงมากที่สุด แต่ละภาพตัวละครก็จะต้องแสดงทั้งสีหน้า แววตา และกิริยาท่าทางต่างๆ ที่สอดคล้องกับลักษณะ และอารมณ์ตามท้องเรื่องได้เหมือนจริง รวมทั้งมีฉากประกอบอย่างสมจริง เรียงลำดับกันไปด้วยขนาดของภาพที่เหมาะสม ตีพิมพ์อย่างชัดเจน ภายใตกรอบภาพในลักษณะต่างๆ ซึ่ง เล็กบ้างใหญ่บ้าง ภาพดูไกลบ้าง ใกล้บ้าง เหมือนกับภาพเหล่านั้น ตัวละครทุกตัวนั้น เคลื่อนไหวได้ ต่อเนื่องกันไปแบบเรื่องราวในภาพยนตร์

4. ด้านการใช้ภาษา จะต้องใช้ภาษาพูด ประโยคสั้นๆ ง่ายๆ แบบที่วัยรุ่นใช้กันในชีวิตประจำวันเป็นหลัก ใดยมีการสอดแทรกคำสแลง คำอุทาน คำแทนกิริยาอาการและเสียงต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งหมดเอาไว้ด้วย ซึ่งบทสนทนา และคำต่างๆ เหล่านี้จะต้องไม่มีการ เขียนผิดอย่าง เค็ดซาค

5. ด้านคุณภาพของหนังสือ จะต้องเป็นหนังสือที่มีขนาดพอเหมาะมือ จับถือได้สะดวกทั้งในด้านการพกพาและการอ่าน คือ ประมาณหนังสือขนาด กระเป๋า (Pocket Book) ใดยเล่มหนึ่งควรจะมี 100 หน้าขึ้นไป เป็นอย่างต่ำ และเขียนด้วยลายมือที่อ่านได้ง่าย ถูกต้องตามหลักภาษาไทย ที่สำคัญตัวไม่เล็กไม่ใหญ่จนเกินไป

ข้อเสนอแนะที่ควรจะทำวิจัยต่อไป

1. ศึกษาความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนที่แปลมาจากภาษาญี่ปุ่น ลักษณะพฤติกรรม และความคิดเห็นของกลุ่มเด็ก (ระดับประถมศึกษา) กลุ่มวัยรุ่นตอนปลายหรือช่วงผู้ใหญ่ตอนต้น (ระดับอุดมศึกษา) หรือกลุ่มผู้ใหญ่ (วัยทำงาน) ดูบ้างว่ากลุ่มไหนให้ความสนใจ และมีความคิดเห็นเป็นอย่างไร จริงหรือไม่ที่หนังสือการ์ตูนนี้ได้รับความสนใจจากวัยรุ่น (ระดับมัธยมศึกษา) เป็นส่วนใหญ่

2. สรุปรวปริมาณ รายชื่อ และลักษณะ วิเคราะห์เนื้อหา และประเมินคุณค่าความเหมาะสมของหนังสือการ์ตูนที่แปลมาจากภาษาญี่ปุ่น ซึ่งผลิตออกจำหน่ายมาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2531 จนถึงปัจจุบันว่า มีจำนวนมากขึ้นอีกเท่าไร

มีลักษณะของส่วนประกอบเป็นอย่างไร เนื้อเรื่องส่วนใหญ่มิมีแนวโน้มเป็นไปในทางใด ลักษณะแก่นเรื่อง ภาพประกอบ และการใช้ภาษาเป็นอย่างไร เมื่อสรุปรวมแล้วมีผลการประเมินอยู่ในระดับใด ดีขึ้นหรือไม่ และเหมาะสมกับผู้อ่านในกลุ่มใด

3. ศึกษา วิเคราะห์เนื้อหา และประเมินคุณค่าความเหมาะสมของหนังสือการ์ตูนที่แปลมาจากภาษาญี่ปุ่น ซึ่งเป็นผลงานของสำนักพิมพ์อื่นนอกเหนือจากนี้ อาทิ สำนักพิมพ์ดาวพระศุกร์ ซึ่งผลิตออกจำหน่ายในปี พ.ศ. 2531 เป็นต้น

4. สืบหาความคิดเห็นของเด็ก วัยรุ่น ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง นักเขียน บรรณาธิการ และนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญในด้านการจัดทำหนังสือ เกี่ยวกับลักษณะของหนังสือการ์ตูนที่ไผ่ผัน เพื่อจะได้สรุปเป็นแนวทางในการจัดทำหนังสือการ์ตูนไทยที่ดี